

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки
Кафедра педагогічної та вікової психології

КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ДЕВІАНТОЛОГІЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки *магістра*

галузь знань *01Освіта*

спеціальність *014 середня освіта*

освітня програма *мова і література (Англійська.Переклад);*

Географія. Економіка; Історія; Фізика; Фізичне виховання;

Українська мова та література. Світова література

Луцьк-2017

УДК 316. 62 (073)
ББК 88. 53р 30/2+88.48р 30/2
К – 66

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 4 від 21. 12. 2016 р.)*

Рецензенти:

Федотова Т. В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та соціальної психології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Остапйовський О. І. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти.

Кордунова Н. О.

К – 66 Конфліктологія та девіантологія: Робоча програма нормативної навчальної дисципліни / Наталія Олександрівна Кордунова. – Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2017. – 20 с.

Видання містить матеріали щодо структури робочої програми вибіркової навчальної дисципліни « Конфліктологія та девіантологія».

Рекомендовано студентам-магістрам галузі знань 01Освіта, спеціальності 014 середня освіта, освітньої програми Мова і література (Англійська. Переклад); Географія. Економіка; Історія; Фізика; Фізичне виховання; Українська мова та література. Світова література заочної форми навчання.

УДК 316. 62 (073)
ББК 88. 53р 30/2+88.48р 30/2

© Кордунова Н. О., 2017
© Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2017

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Програма навчальної дисципліни	6
4. Структура навчальної дисципліни	9
5. Теми практичних занять	10
6. Консультації	10
7. Самостійна робота	11
8. Методи та засоби навчання	11
9. Форма підсумкового контролю успішності навчання	11
10. Методи та засоби діагностики успішності навчання	13
11. Розподіл балів, які отримують студенти	14
12. Методичне забезпечення	14
13. Список джерел	14

ВСТУП

Одним із наслідків ускладнення соціально-економічної та політичної ситуації, процесу швидкої зміни суспільства є бурхливе зростання кількості та різноманітності соціальних конфліктів та девіантної поведінки.

Для того, щоб оцінювати конфліктогенність рішень, що приймаються, попереджувати виникнення та деструктивний розвиток конфліктів кожна людина має володіти необхідними знаннями про конфлікт, як явище, що постійно супроводжує людське життя та загрожує йому.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта	нормативна
Модулів – 3	Спеціальність 014 середня освіта	Рік підготовки – 6
Змістових модулів – 2		Семестр – 11
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції – 6 год.
Загальна кількість годин – 90 год.	Освітня програма Українська мова і література. Світова література; Мова і література (Англійська. Переклад); Географія. Економіка; Історія; Фізика; Фізичне виховання	Практичні (семінари) – 4 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): аудиторних – 2 год. самостійної роботи – 6,8 год. консультації – 1 год.		Лабораторні – 0 год.
	Освітній ступінь магістр	Самостійна робота – 68
		Консультації - 12
		Інд. роб. – 0
		Форма контролю: <u>залік</u>

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів умінь та навичок подолання психологічних труднощів професійної діяльності в конфліктних умовах, попередження, профілактика девіантної поведінки та вирішення конфліктів з метою забезпечення успішного вирішення професійних завдань.

Завданням вивчення дисципліни «Конфліктологія та девіантологія» є:

створення умов для опанування студентами знань, вмінь та навичок практичного використання психологічних методів та прийомів профілактики, вирішення та управління конфліктами.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- історичні витоки та методологічні принципи становлення конфліктології як науково-прикладної психології;
- основні наукові школи та сучасні погляди на природу, соціальний та психологічний зміст, класифікацію, структуру й динаміку конфліктів;
- систему науково обґрунтованих напрямів прикладного вивчення, аналізу й оцінки соціальної ролі конфліктів, а також методів і засобів їх вирішення;
- специфічні чинники виникнення й протікання конфліктів у практичній діяльності;
- особливості і механізми девіантності;
- причини виникнення та форми прояву девіантної поведінки.

вміти:

- здійснювати аналітику конфліктів, діагностувати їх розвиток у конструктивному або деструктивному напрямі;
- володіти психологічними методами і засобами розв'язання конфліктів;
- здійснювати самоаналіз і самооцінку особистості, контролювати та коригувати власні психічні стани у конфліктних ситуаціях;
- застосовувати психологічні методи для дослідження виникнення і профілактики девіантної поведінки.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I Загальна характеристика конфлікту

Тема 1. Теоретичні та методологічні засади конфліктології

Об'єкт та предмет конфліктології. Зв'язок з іншими науками. Галузі конфліктології. Розвиток конфліктологічних ідей у філософській думці Давнього Сходу. Еволюція конфліктологічних ідей в античній філософії. Проблема конфлікту в середньовічній філософії. Розвиток конфліктологічних ідей в епоху Відродження. Проблема конфлікту у філософії Нового часу. Еволюція конфліктологічних ідей в класичній німецькій філософії. Особливості розвитку теорії конфлікту в зарубіжній психології. Сучасні проблеми розвитку конфліктології. Актуальні напрями досліджень у сучасній українській конфліктології. Методи наукового дослідження конфлікту.

Тема 2. Поняття конфлікту. Види, функції, структура

Основні ознаки конфлікту як психологічного феномену. Структурні елементи конфлікту. Групи і типи учасників конфлікту. Предмет конфлікту та його відображення у психіці суб'єктів (образ конфліктної ситуації). Мотиви конфлікту. Умови протікання конфлікту. Позиції конфліктуючих сторін. Розвиток конфлікту. Типові стратегії поведінки у конфлікті. Міжособистісні (інтерперсональні) конфлікти. Міжгрупові конфлікти. Внутрішньогрупові конфлікти. Позитивні та негативні функції конфлікту. Динаміка конфлікту як складного соціального явища.

Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту

Типові причини виникнення конфліктів. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту. Стадії розвитку конфлікту (передконфліктна, власне конфлікт, розв'язання конфлікту, післяконфліктна). Динаміка конфлікту з урахуванням деформації взаємин його учасників. Ескалація конфлікту. Реверсія конфлікту. Форми, результати й критерії вичерпаності конфлікту.

Тема 4. Змістовний та структурний аналіз конфлікту

Універсальна схема понятійного опису конфлікту: сутність, класифікація, структура, функції, генеза, еволюція, динаміка, системно-інформаційний опис, запобігання, розв'язання, дослідження й діагностика. Основні етапи аналізу конфлікту: складання плану, визначення конкретного об'єкта вивчення, розробка методів аналізу конфліктів, пробне дослідження, доопрацювання програми й методики, збирання первинної інформації, якісна та кількісна обробка зібраних даних, аналіз та пояснення отриманих результатів, обґрунтування та формулювання висновків і практичних рекомендацій. Картографія конфлікту Х. Корнеліуса – Ш. Фейра. Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів.

Тема 5. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту

Характеристика конфліктної поведінки. Основні стратегії поведінки учасників конфлікту (уникання, пристосування, компроміс, суперництво, співробітництво). Стратегії управління конфліктом («виграти – виграти», «виграти-програти», «програти-програти»). Тактики поведінки учасників конфлікту: жорстка (захоплення та утримання об'єкта конфлікту, фізичне насильство, психологічне насильство, тиск), нейтральна (демонстративні дії, санкціонування, коаліція), м'яка (фіксація своєї позиції, дружелюбність, угода). Стилi поведінки учасників конфлікту (ліберальний, маніпулятивний, авторитарний, демократичний, ситуативний, непослідовний).

Змістовий модуль II Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки

Тема 6. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті

Сутність раціонально-емоційної терапії (РЕТ). Етапи РЕТ: ідентифікація поведінки-мішені; ідентифікація шаблонів згубних

міркувань та ірраціональних переконань; спростування; перцептивний зсув; обґрунтування аутентичної реакції та ефективної поведінки. Методики швидкого вгамування негативних емоцій у конфлікті: зміна вихідної події; зміна реакції на подію; зміна емоційних наслідків конфліктної ситуації; викривлення сприйняття опонента; зняття психологічного напруження та ін.

Тема 7. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам

Сутність процесів розв'язання та врегулювання конфліктів. Правила розв'язання конфліктів. Типові помилки при розв'язанні конфліктів. Конструктивний інструментарій розв'язання конфліктів. Посередництво у врегулюванні конфліктів. Переговори, дискусії, дебати як засоби врегулювання конфліктів.

Сутність і значення процесів профілактики та запобігання виникненню конфліктів. Передумови успіху та труднощі у профілактиці та запобіганні конфліктам. Психологічний інструментарій попередження конфліктів.

Тема 8. Психологічні аспекти девіантології

Поняття девіація. Різновиди девіацій. Характерні ознаки девіацій. Рівні прояву девіацій. Особливості і механізми девіантності. Причини виникнення девіантності. Методи дослідження девіантності.

Тема 9. Форми і прояви девіантної поведінки

Психологічні основи девіантної поведінки. Внутрішні причини і зовнішні детермінанти девіантної поведінки. Моделі девіантної поведінки. Вікові ситуаційно-особистісні реакції особистості (відмови, опозиції, імітації, компенсації, гіперкомпенсації, емансипації, групування, захоплення та ін.). Особливості характеру особистості з девіантною поведінкою. Форми прояву девіантної поведінки. Основні напрямки та форми профілактики девіантної поведінки.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Консульт.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту							
Тема 1. Теоретичні та методологічні засади конфліктології	9	1	-	-	1	7	-
Тема 2. Поняття конфлікту. Види, функції, структура	9	1	-	-	1	7	-
Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	10	-	2	-	1	7	-
Тема 4. Змістовний та структурний аналіз конфлікту	8	-	-	-	1	7	-
Тема 5. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	9	1	-	-	2	6	-
Разом за змістовим модулем	45	3	2	-	6	34	-
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки							
Тема 6. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	11	1	-	-	1	9	-
Тема 7. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	10	-	-	-	1	9	-
Тема 8. Психологічні аспекти девіантології	11	-	-	-	2	8	-
Тема 9. Форми і прояви девіантної поведінки	13	1	2	-	2	8	-
Разом за змістовним модулем 2.	45	3	2	-	6	34	-
Усього годин	90	6	4	-	12	68	-

5. Теми практичних занять

№ п/п	Тема	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту		
1	Теоретичні та методологічні засади конфліктології	-
2	Поняття конфлікту. Види, функції, структура	-
3	Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	2
4	Змістовний та структурний аналіз конфлікту	-
5	Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	-
	Разом за змістовним модулем 1	2
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки		
6	Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	-
7	Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	-
8	Психологічні аспекти девіантології	-
9	Форми і прояви девіантної поведінки	2
	Разом за змістовним модулем 2	2
	Усього	4

6. Консультації

№ п/п	Тема	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту		
1	Теоретичні та методологічні засади конфліктології	1
2	Поняття конфлікту. Види, функції, структура	1
3	Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	1
4	Змістовний та структурний аналіз конфлікту	1
5	Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	2
	Разом за змістовним модулем 1	6
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки		
6	Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	1
7	Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	1
8	Психологічні аспекти девіантології	2
9	Форми і прояви девіантної поведінки	2
	Разом за змістовним модулем 2	6
	Усього	12

7. Самостійна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту		
1	Теоретичні та методологічні засади конфліктології	7
2	Поняття конфлікту. Види, функції, структура	7
3	Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	7
4	Змістовний та структурний аналіз конфлікту	7
5	Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	6
	Разом за змістовним модулем 1	34
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки		
6	Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	9
7	Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	9
8	Психологічні аспекти девіантології	8
9	Форми і прояви девіантної поведінки	8
	Разом за змістовним модулем 2	34
	Усього	68

8. Методи та засоби навчання

Під час вивчення курсу передбачається застосування активних методик організації навчального процесу на основі проблемно-пошукового методу при читанні лекцій, проведенні практичних занять, консультацій, самостійної роботи, організації дискусій та робіт у групах.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

1. Поняття про конфліктологію як науку.
2. Предмет і завдання конфліктології.
3. Зв'язок конфліктології з іншими науками.
4. Поняттєвий апарат конфліктології.
5. Сутність і структура конфлікту.
6. Моделі конфліктів.
7. Об'єктивні і суб'єктивні фактори конфлікту.
8. Межі поширення конфлікту.
9. Основні типи і види конфліктів.

10. Потенційний, істинний, хибний конфлікт.
11. Реалістичний та нереалістичний конфлікт.
12. Внутрішньоособистісний, міжособистісний, міжгруповий конфлікт.
13. Типологізація конфліктів.
14. Типові причини виникнення конфліктів.
15. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту.
16. Ескалація конфлікту.
17. Реверсія конфлікту.
18. Стадії розвитку конфлікту.
19. Динаміка конфлікту з урахуванням деформації взаємин його учасників.
20. Форми, результати й критерії вичерпаності конфлікту.
21. Змістовий та структурний аналіз конфлікту.
22. Універсальна схема понятійного опису конфлікту.
23. Основні етапи аналізу конфлікту.
24. Картографія конфлікту Х. Корнеліуса – Ш. Фейра.
25. Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів.
26. Характеристика конфліктної поведінки.
27. Основні стратегії поведінки учасників конфлікту.
28. Стратегії управління конфліктом.
29. Тактики поведінки учасників конфлікту.
30. Стилi поведінки учасників конфлікту.
31. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті.
32. Сутність раціонально-емоційної терапії (РЕТ).
33. Методики швидкого вгамування негативних емоцій у конфлікті.
34. Сутність процесів розв'язання та врегулювання конфліктів.
35. Правила розв'язання конфліктів.
36. Типові помилки при розв'язанні конфліктів.
37. Конструктивний інструментарій розв'язання конфліктів.
38. Посередництво у врегулюванні конфліктів.
39. Переговори, дискусії, дебати як засоби врегулювання конфліктів.
40. Сутність і значення процесів профілактики конфліктів.
41. Передумови успіху та труднощі у запобіганні конфліктам.
42. Психологічний інструментарій попередження конфліктів.
43. Характерні ознаки прояву конфлікту.
44. Рівні прояву конфліктів.
45. Функції та спрямованість конфліктів.

46. Позитивні наслідки конфліктів.
47. Негативні наслідки конфліктів.
48. Класифікація виробничих конфліктів.
49. Причини виникнення конфліктів в організації.
50. Професійне вигорання працівника.
51. Конфлікт між працівником і колективом.
52. Конфлікт між керівником і підлеглими.
53. Інноваційні конфлікти.
54. Міжгрупові конфлікти в організації.
55. Дії керівника у процесі розвитку конфлікту в організації.
56. Конфліктологічна компетентність керівника.
57. Сучасні підходи до розуміння ролі керівника у врегулюванні конфлікту в організації.
58. Технологія діагностики конфлікту.
59. Типологія конфліктних працівників в організації.
60. Саморегуляція емоційного стану особистості у конфлікті за допомогою методів арт-терапії.
61. Принципи конструктивного вирішення конфлікту.
62. Етапи розв'язання конфлікту.
63. Сутність та напрями запобігання конфліктам.
64. Нейтралізація конфліктної ситуації.
65. Різновиди девіацій.
66. Рівні прояву девіацій
67. Особливості і механізми девіантності.
68. Причини виникнення девіантності.
69. Форми прояву девіантної поведінки.
70. Основні напрямки та форми профілактики девіантної поведінки.

10. МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни використовуються такі методи оцінювання:

- усне опитування;
- тестування;
- самостійна робота;
- індивідуальні завдання;
- модульні контрольні роботи.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Залік оцінюється за системою:

“Зараховано” – повна, логічна, аргументована, проілюстрована прикладами відповідь, яка свідчить про самостійність мислення студента, міцне засвоєння ним навчального матеріалу, вміння пов'язати його із практикою, робити узагальнення та висновки. Розуміння студентом основних понять і категорій, знання сучасних підходів до визначення сутності та характеристик конфліктів, закономірностей їх розгортання, способів, засобів і шляхів подолання.

“Незараховано” - невірна відповідь на питання, яка демонструє незадовільний рівень знань студента. Допущені значні принципові помилки у визначеннях більшості понять і категорій. Нездатність студента аналізувати механізми розгортання та подолання конфліктів. Неспроможність робити узагальнення та висновки, пов'язувати теоретичні положення з практикою.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Кордунова Н. О. Геронтопсихологія: матеріали для проведення психодіагностичного дослідження з людьми похилого віку. Методичні рекомендації до практичних та лабораторних занять / Наталія Олександрівна Кордунова. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 140 с.
2. Кордунова Н. О. Звички та їх формування у дошкільників: Навч. посіб. / Н. О. Кордунова, А. С. Денисюк. – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2006. – 156 с.
3. Кордунова Н. О. Психолого-педагогічний практикум для вчителів / Н.О. Кордунова. – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2003. – 72 с.

13. СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Основний:

1. Анцупов А. Я. Конфликтология в схемах и комментариях / А. Я. Анцупов, С. В. Баклановский. – СПб.: Питер, 2006. – 288 с.
2. Анцупов А. Я. Конфликтология: учеб. для вузов / А. Я. Анцупов, А. И. Шипилов. – М.: ЮНИТИ, 2001. – 552 с.
3. Бабосов Е. М. Конфликтология: учеб. пособие / Е. М. Бабосов. – Минск: Тетра Системе, 2001. – 464 с.

4. Балабанова Л. В. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. В. Балабанова, К. В. Савельєва. – К.: Вид. дім “Професіонал”, 2009. – 280 с.
5. Барабаш Ю. Державно-правові конфлікти в сучасній Україні: причини, наслідки, вибори як форма їх розв’язання / Ю. Барабаш // Вісн. Центр. вибор. комісії. – 2007. – № 2. – С. 28-32.
6. Барабаш Ю. Г. Державно-правові конфлікти в теорії та практиці конституційного права / Ю. Г. Барабаш. – Х.: Право, 2008. – 220 с.
7. Барабаш Ю. Державно-правові конфлікти: поняття, сутність, ключові ознаки / Ю. Барабаш // Вісн. Львів. ун-ту. Серія юрид. – Вип. 47. – Л.: ЛДУ, 2008. – С. 67-75.
8. Барабаш Ю. Загальні фактори, що впливають на стан та динаміку державно-правових конфліктів: конституційно-правовий аспект / Ю. Барабаш // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. Справ України. – 2008. – № 3(39). – Д.: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2008. – С. 13-21.
9. Берлач А. І. Конфліктологія: Навчальний посібник для дистанційного навчання / А. І. Берлач, В. В. Кондрюкова; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини “Україна”. – К.: Ун-т “Україна”, 2007. – 203 с.
10. Васильєв В. Л. Юридическая психология: учеб. для вузов / В. Л. Васильєв. – 6-е изд., перераб. и доп. – СПб.: Питер, 2009. – 608 с.
11. Ващенко К. Антиконтфліктні технології: теоретичні засади та українська дійсність / К. Ващенко // Стратегія україн. державотворення. Філософ.-політолог. та екон. аналіз (Філософія. Економіка. Політика. Освіта.). – Полтава: АСМІ, 2000. – С. 78-87.
12. Ващенко И. В. Общая конфликтология: учеб. пособие / И. В. Ващенко, С. П. Гиренко и др. – 2-е изд. – Х. : Оригинал, 2001. – 384 с.
13. Воднік В. Д. Конфлікти в трудовому колективі: причини, шляхи попередження та розв’язання / В. Д. Воднік // Бюл. нац. служби посередництва і примирення. – 2005. – № 11. – С. 50-54.
14. Ворожейкин И. Е. Конфликтология: учеб. / И. Е. Ворожейкин, А. Я. Кибанов, Д. К. Захаров. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 240 с.
15. Гайворонська І. Історичний розвиток мирного і компромісного вирішення кримінально-правових конфліктів на українських землях / І. Гайворонська // Юрид. Україна. – 2008. – № 5. – С. 105-108.
16. Герасіна Л. М. Стратегія і тактика врегулювання юридичних конфліктів: методологічний та технологічний аспект / Л. М. Герасіна, М. І. Панов // Держ. буд-во та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. – Вип. 1. – Х.: Право, 2001. – С. 58-75.

17. Герасіна Л. М. Проблеми правової конфліктології: феноменологічний, гносеологічний та праксеологічний аналіз / Л. М. Герасіна, М. І. Панов. – Х.: Право, 2004. – 112 с.
18. Гірник А. М. Основи конфліктології / А. М. Гірник. – Вид. дім Києво-Могилян. акад., 2010. – 222 с.
19. Громова О. Н. Конфликтология: курс лекций / О. Н. Громова. – М.: ЭКСМО, 2000. – 320 с.
20. Дмитриев А. В. Конфликтология / А. В. Дмитриев. – М.: Гардарики, 2007. – 375 с.
21. Дуткевич Т. Конфліктологія з основами психології управління: навч. посіб. / Т. Дуткевич; М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, Ін-т соц. реабілітації та розвитку дитини. – К.: Центр учб. л-ри, 2005. – 455 с.
22. Емельянов С. М. Практикум по конфликтологии / С. М. Емельянов. – СПб.: ПИТЕР, 2001. – 400 с.
23. Зыбцев В. Н. Конфликтология: модульный вариант: [учеб. пособие] / В. Н. Зыбцев, Е. В. Попова. – Донецк: Вебер, 2007. – 488 с.
24. Зыбцев В. Н. Конфликтология для студентов вузов / В. Н. Зыбцев, Е. В. Попова. – Донецк: Вебер, 2007. – 488 с.
25. Карпенко З. С. Аксіопсихологічна реконструкція стратегій розв'язання конфліктних ситуацій / З. С. Карпенко // Наук. вісн. Львів. держ. ун-ту внутр. справ. Сер2)5.1(0)]. психолог. – Вип. 1. – Л.: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2008. – С. 325-331.
26. Кильмашкина Т. Н. Конфликтология: социальные конфликты: [учеб. пособие для вузов] / Т. Н. Кильмашкина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 285 с.
27. Кіржнер Л. О. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. О. Кіржнер, М. В. Мартиненко, О. В. Мангольд. – Х. : ХНЕУ, 2007. – 142 с.
28. Конфлікти в суспільствах, що трансформуються: зб. наук. статей (за матеріалами XI Харк. політолог. читань). – Х.: Право, 2001. – 200 с.
29. Герасіна Л. М. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. – Х.: Право, 2012. – 128 с.
30. Ємельяненко Л. М. Конфліктологія: навч. посіб. /Л. М. Ємельяненко, В. М. Петюх, Л. В. Торгова, А. М. Гриненко; за ред.: В. М. Петюха та Л. В. Торгової. – К.: КНЕУ, 2005. – 315 с.
31. Скібіцька Л. І. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. І. Скібіцька. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 384 с.
32. Коваленко Д. В. Конфліктологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д. В. Коваленко, І. М. Шалімова, О. М. Керницький; Укр. інж.-пед. акад. – Х. : Точка, 2012. – 221 с.

33. Конфліктологія: підруч. для студ. ВНЗ юрид. спец. / за ред. Л. М. Герасіної та М. І. Панова. – Х.: Право, 2002. – 256 с.
34. Русинка І. І. Конфліктологія: психотехнології запобігання і управління конфліктами: [навч. посіб.] / І. І. Русинка. – К.: Професіонал, 2007. – 332 с. – С. 8-31.
35. Ложкін Т. Практикум з конфліктології /Т. Ложкін, Е. Юрковський, І. Моначін. – Тернопіль: Воля, 2005.– 168 с.
36. Лукин Ю. Ф. Конфликтология: управление конфликтами / Ю. Ф. Лукин. – М.: Трикта, 2007. – 799 с.
37. Милорадова Н. Э. Виды и предмет конфликта в деятельности следователя / Н. Э. Милорадова // Право і безпека. – 2002. – № 2. – С. 187-190.
38. Миронова О. М. Конфліктологія: навч. посіб. / О. М. Миронова, О. В. Мазоренко. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 167 с.
39. Нагаєв В. Конфліктологія: курс лекцій: [навч. посіб. для вузів] / В. Нагаєв; М-во освіти України, Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – К.: Центр учб. л-ри, 2004. – 199 с.
40. Орлянський, В. С. Конфліктологія / В. С. Орлянський. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 160 с.
41. Параскевова С. А. Конфликтные отношения в гражданском праве: исторический аспект / С. А. Параскевова // История государства и права. – 2006. – № 8. – С. 13-14.
42. Пахомов В. Ю. Внесудебные (альтернативные) процедуры разрешения конфликтных ситуаций в России: исторический опыт и современность / В. Ю. Пахомов // Обеспечение прав и свобод человека и гражданина. Ч. 1: Сб. ст. по итогам междунар. науч.-практ. конф., Тюмень, 17-19 нояб. 2005 г. – Тюмень: Тюмен. гос. ун-т, 2006. – С. 134-137.
43. Пірен М. І. Конфліктологія: підруч. / М. І. Пірен. – К.: МАУП, 2007. – 360 с.
44. Пірен М. І. Конфлікт і управлінські ролі: соціо-психологічний аналіз: [навч.-практ. посіб.] / М. І. Пірен. – К.: УАДУ, 2000. – 200 с.
45. Примуш М. Конфліктологія: навч. посіб. для вузів / М. Примуш; М-во освіти і науки України. – К.: Вид. дім “Професіонал”, 2006. – 282 с.
46. Ромашов Р. А. Конфликтология: учеб. пособие / Р. А. Ромашов. – СПб.: С.-Петербург. ун-т, 2006. – 437 с.
47. Русинка І. Конфліктологія. Психологія запобігання і управління конфліктами: навч. посіб. / І. Русинка; М-во освіти і науки України. – К.: Професіонал, 2007. – 334 с.

48. Савельева В. С. Конфликтология: учеб. пособие для студ. высших учеб. заведений / В. С. Савельева; Донбас. гос. машиностроит. акад. – Краматорск : ДГМА, 2006. – 227 с.

Додатковий:

49. Сахань О. М. Державно-правові конфлікти в умовах розбудови державності в Україні / О. М. Сахань, І. А. Лавриненко // Пробл. розбудови державності та народовладдя в Україні (до 20-річчя Народ. Руху України за перебудову). – XXII Харк. політолог. читання, 23 жовт. 2009 р. – Х.: ХАП, НЮАУ

ім. Я. Мудрого, НДІ держ. буд-ва та місц. Самоврядування АПрНУ, 2009. – 208 с. – С. 160-162.

50. Сахань О. М. Політичні конфлікти в Україні як прояв деструкції влади / О. М. Сахань, О. В. Новіков // Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого: зб. наук. пр. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – Вип. 3. – Х.: Право, 2010. – С. 182-191.

51. Сватко Ю. І. Конфлікти в галузі державного управління: риторичний вимір / Ю. І. Сватко // Конфліктологічна експертиза: теорія і методика. – Вип. 6. – К.: Тов-во конфліктологів України, 2008. – С. 71-85.

52. Светлов В. А. Управление конфликтом: новые технологии принятия решений в конфликтных ситуациях / В. А. Светлов. – СПб.: Росток, 2003. – 135 с.

53. Светлов В. А. Конфликтология: учеб. пособие / В. А. Светлов, В. А. Семенов. – СПб.: Питер, 2011. – 352 с.

54. Скібіцька Л. Конфліктологія: навч. посіб. для студ. вищих навч. зал. / Л. Скібіцька. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 383 с.

55. Словник термінів з правової конфліктології: наук.-довід. вид. / за ред. Ю. П. Битяка, Л. М. Герасіної, М. І. Панова. – Х.: Одіссей, 2006. – 208 с.

56. Соколов С. В. Социальная конфликтология: учеб. пособие для вузов / С. В. Соколов. – М.: Юнити-Дана, 2001. – 327 с.

57. Ставицька О. В. Альтернативні технології розв'язання кримінальних конфліктів: загальний аналіз / О. В. Ставицька // Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – 2009. – № 1. – Х.: Право, 2009. – С. 124-133.

58. Ставицька О. В. До питання про сутність адміністративно-правових конфліктів / О. В. Ставицька // Держ. буд-во та місц. самоврядування. – Вип. 8. – Х.: Право, 2004. – С. 38-47.

59. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Є. Б. Тихомирова, С. Р. Постоловський. – Рівне: Перспектива, 2007. – 398 с.
60. Тодика Ю. М. Державно-правова конфліктологія як важливий напрямок наукових досліджень / Ю. М. Тодика // Вісн. Акад. прав. наук України. – 1996. – № 6. – Х.: Акад. прав. наук України, 1996. – С. 13-23.
61. Уизерс Б. Управление конфликтом / Б. Уизерс. – М. – Питер, 2004. – 174 с.
62. Хапілова В. П. Конфліктологія: навч. посіб. для вищ. навч. закл. / В. П. Хапілова; Держ. вищ. навч. закл. Запоріз. нац. ун-т. – Запоріжжя: Запоріз. нац. ун-т, 2010. – 278 с.
63. Хрестоматія по конфліктології: в 3 т. / сост.: В. Н. Николаевский (отв. ред.), И. Ю. Косуля, О. А. Гужва. – Т. 1. – Харьков: ХНУ им. В. Н. Каразина, 2009. – 552 с.
64. Шевчук Д. А. Конфликты: избегать или форсировать? / Д. А. Шевчук. – М.: РОСБУХ, 2009. – 440 с.
65. Яремчук С. С. Сучасні теорії в конфліктології: навч. посіб. / С. С. Яремчук. – Чернівці: Рута, 2008. – 72 с.
66. Яхно Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб / Т. П. Яхно, І. О. Куревіна. – К.: Центр учб. л-ри, 2012. – 168 с.

Інформаційні ресурси

1. Науковий вісник НАВС [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.naiou.kiev.ua/tlc/pages/biblio/visnik>)
1. Юридична психологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://yurpsy.fatal.ru/>)
2. Психологічний практикум [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.psyworld.info/ocenka-sposobov-reagirovaniya-v-konflikte-tomasa#more-570>)
3. Психологічний портал Психология от А до Я [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://psyznaiyka.net/konfliktologiya.html>)
4. Журнал «Конфликтология» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://conflictology.ru/index.php/conflict>).
5. Міжнародна асоціація конфліктологів [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.confstud.ru/>)

Навчально-методичне видання

Кордунова Наталія Олександрівна

КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ДЕВІАНТОЛОГІЯ

Робоча програма
нормативної навчальної дисципліни

Друкується в авторській редакції

Підписано до друку 03. 02. 2017. Формат 60 x 84 ¹/₁₆
Ум. друк. арк. 1,5. Зам. № 249. Тираж 100
Папір офісний. Гарнітура Times. Друк офсетний.
Друк ПП Іванюк В. П. 43021 м. Луцьк, вул.. Винниченка, 65.
Свідоцтво Держкомінформу України
ВЛн №31 від 04. 02. 2004 р.